

FORMĂ ȘI FOND – de Mihai Eminescu [11 decembrie 1888]

Puțini se îngrijesc de fenomenul, constatat prin date

statistice, că populațiunea română scade la număr, că are în fiecă an un plus al mortalității asupra natalității și că golurile ce le lasă astfel românii sunt suplantate parte prin imigrarea de elemente străine, a căror curgere din occident e neconținută, parte prin sporirea parazitică a elementului evreiesc.

S-a crezut acum câteva decenii că introducerea formelor exterioare de cultură apuseană va putea suplini lipsa de cultură solidă și substanțială și neajunsurile răsărite dintr-o dezvoltare neregulată a trecutului nostru istoric. Experiența însă a dovedit că introducerea de forme lipsite de cuprins sunt departe de a prezenta o compensațiune exactă a sacrificiilor pe cari le cere înființarea, că poporul sărăcește prin risipa de muncă, cu totul disproporțională cu foloasele ce le poate culege din aceste inovațiuni. A fost dar natural ca, în urma acestei extenuații de putere, multe rele endemice și altele de caracter epidemic să se ivească și să decimeze populațiunile. Astfel rasa română scade și străinii sporesc. Numărul infirmilor la recrutație a crescut din an în an, țara a fost bântuită de pelagră, de intoxicațiune palustră, de anghină, vărsat, toate acestea în urma influenței pernicioase cu o exercită asupra sănătății mlaștinile, locuințele insalubre și neaerate, hrana neîndestulătoare și munca excesivă.

Ar trebui în sfârșit a se da un atac eroic cauzelor cari produc degenerescenta și diminuarea populațiunilor, ar trebui ca interesul general să nu ni se pară o utopie, o acțiune zadarnică sau o idee nerealizabilă. Nepotrivite vor fi fost pentru noi înaintatele forme a civilizațiunii pripite, introduse ca o plantă exotică pe pământul nostru, dar cu încetul și cu stăruință cultura se va aclimatiza și, din cosmopolită, va deveni națională.

Nu numai reforma legilor agrare e necesară pentru ridicarea stărei igienice și materiale a cultivatorilor, ci o serie de măsuri bine și înțelept chibzuite, care să ție seamă de toate

neajunsurile populațiunii. dacă s-a făcut un început bun cu propunerea de reforme, mai trebuie să le urmeze acestora dispozițiuni cari să augure sanificarea deplină a relelor ce bântuie în mod constant satele și cari, continuând cu asprimea de acum, ar putea pune în cestiune însăși existența poporului.

M.E.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro